

Česta pitanja i odgovori – LIFE 2017.

Sadržaj

Česta pitanja i odgovori – LIFE 2017.....	1
1. Općenito	2
2. Financije.....	5
3. Tradicionalni projekti.....	7
3.1. Potprogram Okoliš.....	7
3.1.1. Okoliš i učinkovito iskorištavanje resursa	7
3.1.2. Priroda i bioraznolikost.....	7
3.2. Potprogram Klimatske aktivnosti	9

1. Općenito

Pitanje	Odgovor
Može li koordinator projekta sudjelovati samo u aktivnostima vođenja projekta?	U LIFE smjernicama za prijavitelje se ne navodi konkretan broj aktivnosti za koje koordinator mora biti odgovoran, međutim, navodi se da bi korisnik koordinator u LIFE projektu trebao sudjelovati u tehničkoj provedbi projekta i širenju rezultata projekta. U aktivnostima upravljanja projektom očekuje se da će biti u nadležnosti koordinadora korisnika te da će biti zaposlen voditelj projekta na puno radno vrijeme.
Postoji li ograničenje broja partnera na projektu?	Ne postoji ograničenje broja partnera na projektu, međutim, uzmete u obzir da korisnici/ <i>beneficiaries</i> moraju sudjelovati financijski i u provođenju aktivnosti.
Može li pismo podrške biti na hrvatskom jeziku?	Prema smjernicama za prijavitelje naslov i sažetak projekta (obrazac B1) moraju biti predani i na engleskom jeziku. Dakle, svi ostali obrasci i pisma podrške mogu biti na hrvatskom jeziku.
Ima li pismo podrške dionika težinu pri evaluaciji i u kojoj mjeri?	Pismo podrške dionika ima veći značaj pri ocjenjivanju projektnog prijedloga ako je riječ o dioniku o kojem ovisi provedba samih aktivnosti i ako je navedeno u kojim aktivnostima će dionik sudjelovati. Koliki broj bodova donosi nije definirano i ovisi o projektnoj temi.
Tko su evaluatori i gdje im je sjedište?	Postupak ocjenjivanja, odabira i dodjele provode Europska komisija i Izvršna agencija za malo i srednje poduzetništvo (EASME) uz pomoć konzorcija neovisnih stručnih ocjenjivača. Europska komisija je odgovorna za cijeli postupak, uključujući dodjelu konačnih ocjena, sastavljanje popisa prijedloga koji će se sufinancirati te odbacivanje prijedloga.
Treba li voditelj projekta biti zaposlenik koordinadora ili partnera?	Upravljanje projektom trebao bi provoditi korisnik koordinator. Bilo kakvo drugo uređenje treba se dobro obrazložiti. Preporuča se da je voditelj projekta zaposlen na puno radno vrijeme.
Može li novoosnovano poduzeće ili institucija biti korisnik koordinator?	Može, ali mora u prijavi priložiti plan upravljanja ili poslovni plan (najmanje za idućih 12 mjeseci) s financijskim podacima pripremljenima u skladu sa standardom propisanim nacionalnim zakonodavstvom.
Treba li zaposliti osobu s certifikatom za zelenu javnu nabavu?	Ne, samo ćete u projektnoj prijavi (obrazac B3 eProposala) točno objasniti na koji način ćete primjenjivati zelenu javnu nabavu.

Koliko i koja izvješća treba predati u toku provedbe projekta?	<p>Projekti koji traju duže od 24 mjeseca ili ostvaruju EU doprinos veći od 300.000 € te imaju više od jedne rate pred-financiranja, moraju predati polugodišnji izvještaj (<i>Mid-term report</i>) sa zahtjevom za isplatu svake iduće rate pred-financiranja.</p> <p>Na kraju i ne kasnije od tri mjeseca nakon službenog završetka projekta se predaje završno izvješće (<i>Final report</i>) sa zahtjevom za isplatu završne rate (<i>Balance</i>).</p> <p>U slučaju da razdoblje između navedenih izvješća prelazi 18 mjeseci potrebno je uključiti jedan ili više izvješća o napretku (<i>Progress report</i>).</p>
Što je „After-LIFE Plan“ i kako se na to gleda prilikom ocjenjivanja projekta?	<p>After-LIFE Plan je dokument koji izrađujete u sklopu LIFE projekta i sadržava informacije o tome kako će se aktivnosti nastaviti provoditi i dalje razvijati nakon završetka projekta. Za pilot i demonstracijske projekte mora još sadržavati i informacije o tome kako će se nastaviti širenje rezultata dionicima. Važno je navesti konkretne aktivnosti koje će se provoditi, tko će ih i kada provoditi te kojim će se sredstvima financirati. U projektnom prijedlogu trebate navesti izradu After-LIFE Plana kao zasebnu podaktivnost te After-LIFE Plan kao isporučivi proizvod (<i>deliverable</i>).</p> <p>Dodatne informacije i primjere možete pronaći na http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/resources/afterlife.htm.</p>
Postoji li vremenska obaveza izrade „After-LIFE Plana“, kada se radi i koji period obuhvaća?	<p>After-LIFE Plan treba biti napisan na službenom jeziku korisnika, po izboru i na engleskom, te se predaje zajedno sa završnim izvješćem u papirnatom i elektroničkom obliku. Nema definiranog perioda koji bi After-LIFE Plan trebao obuhvaćati.</p>
Može li projekt početi prije ishođenja svih potrebnih dozvola (npr. građevinska, lokacijska)?	<p>Može, ali uzmete u obzir da je kod infrastrukture prihvatljiva amortizacija te da što kasnije krenete s izgradnjom, manje će se amortizirati. Također će projektni prijedlog koji ima dokumentaciju u visokom stupnju gotovosti biti više ocijenjen u postupku evaluacije.</p>
Što znači „...usvajanje rezultata drugih EU istraživačkih i inovacijskih programa...“?	<p>Usvajanje rezultata drugih EU istraživačkih i inovacijskih programa (npr. Obzor 2020) znači da ste proučili projekte iz drugih EU programa koji su relevantni za vašu temu te da ćete koristiti njihove podatke, metode ili rješenja u vašem projektu. Što, iz kojih projekata i na koji način ćete koristiti treba navesti u projektnoj prijavi, obrazac B3 ePropozala.</p>

Gdje se mogu pronaći prijavni obrasci za prijavu na natječaj za tradicionalne projekte Programa LIFE na teme iz vodnog sektora?	Prijava za natječaj za tradicionalne projekte odvija se putem internetske aplikacije eProposal koju možete pronaći na poveznici https://webgate.ec.europa.eu/eproposalWeb/ . Prijavni obrasci se razlikuju s obzirom na prioritetno područje i sektor koje birate na početku izrade projektnog prijedloga te ih kasnije više ne možete mijenjati.
Mogu li se na LIFE natječaj javiti istodobno dvije povezane tvrtke sa dva odvojena projekta? Da li se onda njihova potpora zbraja?	Mogu, nije ograničen broj prijava jednog prijavitelja i povezanih tvrtki. Međutim, potrebno je uračunati vlastita financijska sredstva i potrebne ljudske resurse ukoliko se odobri više projekata.
Je li nužno kroz projekt razviti poslovni model kojim će se proizvod ili usluga plasirati na tržište?	Tržišno orijentirani projekti su rado viđeni u LIFE programu i izrada poslovnog plana je prihvatljiva aktivnost, ali ne postoji obaveza izlaženja na tržište. Obavezna aktivnost u svim LIFE projektima je promocija projekta i širenje rezultata.
Što je VAT broj?	VAT <i>number</i> se na hrvatskom jeziku zove PDV identifikacijski broj i navodi se u projektnoj prijavi. Više informacija možete pronaći na internetskoj stanici Porezne uprave: http://www.porezna-uprava.hr/Lists/Vijesti/Vijest.aspx?ID=555&RootFolder=/Lists/Vijesti&Source=http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Vijesti.aspx .

2. Financije

Pitanje	Odgovor
Postoji li ograničenje mogućeg broja zaposlenih na LIFE projektu?	Ne postoji ograničenje mogućeg broja zaposlenika, ali on mora biti opravdan s obzirom na aktivnosti koje planirate provesti.
Može li se dio vlastitog učešća financirati iz drugih EU fondova?	Ne, to se smatra duplim financiranjem i nije prihvatljivo u LIFE programu.
Koji dio troška plaće je prihvatljiv u LIFE programu?	Prihvatljiv je ukupan trošak plaće ili dijela plaće (ukoliko djelatnik djelomično radi na provedbi LIFE projekta), sa svim pripadajućim doprinosima, porezima i prirezima.
Gdje se unose i kako se razdjeljuju troškovi u omjeru 60:40 - omjer EU kontribucije i vlastitog učešća?	U FC obrascu eProposala ukupni trošak (<i>Total costs of the project actions</i>) se automatski izračunava za svakog od prijavitelja na temelju troškova unesenih u F obrasce. Prijavitelji sami upisuju iznos vlastitog doprinosa (<i>Beneficiary's own contribution in €</i>) i zatraženog sufinanciranja od EU za svakog pojedinog korisnik/partner (<i>Amount of EU contribution requested in €</i>). Stoga se partneri mogu među sobom dogovoriti koji će udio sufinanciranja svaki preuzeti, ali ne smije se dogoditi da netko uopće ne doprinosi. Također je svejedno koje će stavke prihvatljivih troškova i u kojem postotku biti pokrivenne vlastitim sufinanciranjem, bitno je samo da na kraju postotak sufinanciranja Europske komisije nije veći od definiranog postotka za određeno prioritetno područje.
Je li prihvatljiv trošak ishođenje neophodnih dozvola prije početka projekta?	Ne, svi troškovi nastali prije početka projekta nisu prihvatljivi.
Može li se oprema u vlasništvu institucije uzeti u obzir za prikaz financijskog učešća korisnika.	Ne, svi troškovi nastali prije početka projekta nisu prihvatljivi.
Koji je režim isplate sredstava od strane Europske komisije?	Europska komisija isplaćuje financijska sredstva u dvije do četiri rate ovisno o visini doprinosa i trajanju projekta. Prva rata isplate sjeda na račun koordinатора korisnika najkasnije do 60 dana nakon potpisivanja ugovora. Korisnik koordinatore sredstva raspodjeljuje preostalim partnerima. Svaka iduća rata se isplaćuje kada je prethodna u potpunosti potrošena. Zadnja rata je „Balance“ te se isplaćuje do najkasnije 90 dana nakon predaje završnog izvješća. Njezin iznos ovisi o visini potrošenih sredstava i prihvatljivim troškovima.
Što se smatra pod zakupom prava uporabe zemljišta ako se odnose na kratkoročan zakup?	Razlika je u kategorizaciji troška. Ako je riječ o kratkoročnom zakupu za vrijeme trajanja projekta te ako zadovoljava uvjet postizanja ciljeva projekta, treba ga uvrstiti u kategoriju

<p>Na što se sve najam odnosi, u kojem iznosu/postotku i na koji rok?</p>	<p>troška <i>External assistance</i> (obrazac F3 eProposal-a). Dugoročni zakup mora trajati dovoljno dugo da se ulaganje isplati, 20 ili više godina, i služiti očuvanju vrsta ili staništa. Uvrštava se u kategoriju troška <i>Land lease</i> (obrazac F5b eProposal-a). Također postoji opcija kupovine zemljišta koja ide u kategoriju troška <i>Land purchase</i> (obrazac F5a eProposal-a) te jednokratne naknade za korištenje zemljišta koja ide u kategoriju troška <i>One-off compensation payments</i> (obrazac F5c eProposal-a). Troškovi zakupa/kupovine zemljišta prihvatljivi su samo za projekte iz prioriternih područja Priroda i bioraznolikost, Prilagodba klimatskim promjenama te Ublažavanje klimatskih promjena.</p>
<p>Je li trošak kemikalija i epruveta za LIFE program? Kako se taj trošak upisuje u troškovnik?</p>	<p>Troškovi nabave kemikalija i epruveta nužnih za provedbu projektnih aktivnosti koji će se nabaviti za vrijeme trajanja projekta su prihvatljivi troškovi te spadaju u kategoriju <i>Consumables</i>.</p>
<p>Je li u potpunosti prihvatljiv trošak infrastrukture za projekte iz prioriternog područja Priroda i bioraznolikost?</p>	<p>Trošak trajnih dobara, koji uključuje trošak infrastrukture, za projekte iz prioriternog područja Priroda i bioraznolikost u potpunosti je prihvatljiv za javna tijela i privatne nekomercijalne organizacije ako ispunjavaju sve uvjete iz članka II.19. stavka 2. točke (c) Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava (Model LIFE Grant Agreement).</p>

3. Tradicionalni projekti

3.1. Potprogram Okoliš

3.1.1. Okoliš i učinkovito iskorištavanje resursa

Pitanje	Odgovor
Može li tvrtka partner prijaviti patent za proizvod koji razvija u sklopu LIFE projekta?	Da, u sklopu Programa LIFE moguće je prijaviti patent.
Može li se na LIFE program prijaviti projekt kroz koji se planira opremiti mobilno reciklažno dvorišta?	U prioritetnom području Okoliš i učinkovito iskorištavanje resursa prihvatljivi su projekti na temu otpada. Međutim, u sklopu ovog prioritetnog područja financiraju se pilot i demonstracijski projekti koji razvijaju nova rješenja za zbrinjavanje i oporabu otpada, isključivo opremanje reciklažnih dvorišta nije prihvatljivo za LIFE program.

3.1.2. Priroda i bioraznolikost

Pitanje	Odgovor
Na koji način se može poboljšati provođenje mjera očuvanja na područjima NATURA 2000 na lokalnoj razini?	Lokalna razina upravljanja zaštićenim područjima, a ujedno i područjima NATURA 2000 mreže, treba se nadovezati na ciljeve EU Direktiva o staništima i pticama koje propisuju uspostavu i provođenje NATURA 2000 mreže. Moguće mjere unutar ekološke mreže (bez obzira na razinu upravljanja) treba primijeniti i razvijati u suradnji s relevantnim nadležnim tijelima, čija podrška je obavezna pogotovo ako prijavitelj kroz projekt planira provoditi aktivnosti koje nisu u njegovoj nadležnosti poput plana upravljanja NATURA 2000 područjem.
U koji tip projekta bi ulazila obnova migratornih puteva?	Prioritetno područje Priroda i bioraznolikost obuhvaća 3 tipa projekta: pilot, demonstracijski i projekti najbolje prakse. Sva tri tipa su jasno definirani u Smjernicama za prijavitelje za dotično prioritetno područje. Ne postoje konkretno definirane vrste aktivnosti koje karakteriziraju određeni tip projekta, no prijavitelj mora jasno obrazložiti u kontekstu svog projekta i potkrijepiti dokazima zašto se spomenuta aktivnost/metoda/mjera smatra demonstracijskom/pilot/najboljom praksom.

<p>Kako možemo znati spada li naš projekt u one koje LIFE programa sufinanciraju do 75 %?</p>	<p>LIFE program sufinancira do 75 % projekte koji provode konkretne mjere očuvanja prioritetnih vrsta i/ili staništa, a odnose se na vrste i staništa koji su u Prilozima EU Direktive o očuvanju prirodnih staništa i divlje flore i faune te Direktive o očuvanju divljih ptica označeni zvjezdicom (*). Nadalje, potrebno je alocirati više od 50% proračuna projekta u konkretne mjere očuvanja koje su usmjerene na prioritetne vrste/staništa. Konkretno mjere očuvanja su strogo definirane u LIFE Smjernicama za prijavitelje za prioritetno područje Prirode i bioraznolikosti.</p>
<p>Treba li Ministarstvo zaštite okoliša i energetike izdati pismo potpore projektu očuvanja prioritetne vrste čiji je koordinator iz druge države, a hrvatski korisnika partner na projektu?</p>	<p>Ukoliko će hrvatski korisnik kao projektni partner provoditi mjere očuvanja vrste na području RH, nužno je zatražiti odobrenje od nadležnog tijela. U tu svrhu se za prioritetno područje Prirode i bioraznolikosti u eProposalu generira obrazac A8 koji treba ispuniti i potpisati nadležno tijelo.</p>
<p>Trebaju li se već u projektnoj prijavi priložiti sve potrebne dozvole za restauraciju NATURA 2000 staništa i je li potpisivanje A8 obrasca od strane Ministarstva potvrda da će te dozvole biti izdane?</p>	<p>Iako se pri prijavi projekta ne moraju priložiti sve dozvole, potrebno je u prijavi navesti da li su i koje dozvole potrebne, pojasniti postupak ishođenja dozvole te eventualno, u kojoj je fazi postupak ishođenja dozvola. Potpisani A8 obrazac ne garantira izdavanje dozvola, jer je nužno ispoštovati proceduru za njihovo ishođenje. Za sva pitanja o potrebnim dozvolama za zahvate zaštite okoliša i prirode proučite članak 29. Zakona o zaštiti prirode i kontaktirajte nadležno tijelo.</p>

3.2. Potprogram Klimatske aktivnosti

Pitanje	Odgovor
Treba li postojati nacionalna strategije prilagodbe klimatskim promjenama kako bi mogli prijaviti LIFE projekt na tu temu?	Ne, LIFE projekti trebaju biti u skladu s nacionalnim politikama, ali postojanje nacionalnih strategija nije uvjet za prijavu projekta na LIFE program. Mjerodavna je EU legislativa.
Gdje se mogu dobiti informacije o klimatskim promjenama u RH?	Sve informacije možete dobiti u Državnom hidrometeorološkom zavodu.
Može li se kroz LIFE program sufinancirati projekt sunčanih elektrana?	Načelno može, međutim morate uzeti u obzir da projektna ideja mora biti inovativna, stoga isključiva nabava i postavljanje solarnih elektrana ne zadovoljava uvjete LIFE programa.
Kako ću razlikovati pripada li moja projektna ideja u područje Ublažavanje klimatskih promjena ili Upravljanje i informiranje na području klime, budući da planiramo dosta aktivnosti osvješćivanja javnosti o toj tematici?	Ako želite primijeniti i testirati konkretne mjere ublažavanja klimatskih promjena, vaša projektna ideja bi najbolje odgovarala prioritetnom području Ublažavanje klimatskih promjena. U tom slučaju bi edukacija ciljanih skupina bila jedna od aktivnosti. Ukoliko nećete primijeniti konkretne mjere, nego je isključivo riječ o osvješćivanju javnosti o toj tematici, projekt odgovara prioritetnom području Upravljanje i informiranje na području klime. Međutim, uzmite u obzir da za prijavu u ovom prioritetnom području aktivnosti podizanja svijesti bi trebale biti većeg opsega. Ustaljena praksa koja je ograničena samo na izradu internetske stranice kao i primjerice definiranje ciljane skupine koja se sastoji samo od djece od vrtićke do srednjoškolske dobi nije dovoljna. Očekuje se da projekti podizanja svijesti razvijaju suradničke platforme i dijele najbolje prakse za učinkovitiju usklađenost, izvršenje i uključivanje te stvaranje podrške javnosti i dionika za razvoj politika Unije. Također se ne preporuča odabir šire javnost i donosioce odluka kao ciljane skupine istog projekta, već se usmjerite na jednu od njih.